

Tavaszi Margit

Úgy emlékszem ma is, mintha tegnap történt volna. A Sziget északi csücskével átellenben üldögéltünk a parton. Lábunknál csendes csobbanásokkal hömpölygött a folyó, fejkünk felett az ég olyan kék volt, amilyen csak tavasszal lehet a levegőcéán, vagy mint nagymosáskor a kékítő víz a tekőben. Aztán felkerekedtünk a tavaszi csikók módjára lejjebb trappoltunk, az átkelő rév felé. Négyéves főm nyiladozó elméjével, nyitott füllel és tátott szájjal hallgattam az iskolás nagyok végtelen tervezgetését a sziget megszállásáról, birtokbavételéről, a rózsálgasok mélyén alvó várról, a várban álmódó Csipkerózsikáról.

De nagyon vágyódtunk a Szigetre! Nagybátyám — tulajdonképpen vasbetonszerelő, csak munka híján kertészkedett bent, valahol a rózsálgatban — az ő meséi csigázták fel fantáziánkat. A képzelet szárnyán repültünk oda, ahová a valóságban nem mehettünk. Csak pénzért lehetett akkoriban a Szigetre belépni.

A királyok vadaskertjében...

Mint azóta annyi éve, a tavasz most is kiszalt a szigetre. Angyalföld felől indultam útnak a hídon át, mely Óbudára vezet. Ha hinni lehet a történészeknek, állott már itt híd valaha. Az aquincumi római főerősséget külső védvárak biztosították a sziget északi csücskén, s vele szemben a Dupa balpartján is. Vannak vélemények, melyek szerint ezeket az erősségeket állandó kő-, vagy legalábbis kőlabakon álló fahíd kötötte össze. Amikor 1873-ban a Margitsziget és Újpest között a folyó medrét mélyítették, a kotrógépek több faragott követ szaggattak fel. Lehet, hogy az egykori római híd alapkövei

voltak? Ki ismeri biztosan a múltat? Ma — munkásosztályunk alkotóerejét hirdetve — fővárosunk legnagyobb hídja áll itt.

A rómaiaknak a barbárok elleni harcától kezdve felszabadulásunk hősi csatáitól, sokszor volt hangos a Sziget a küzdelem zajától. Békés években meg nyíltak surranása, vadászok rivalgása verte fel a ligetet, csaltot, hisz »hajdani időkben a királyoknak vadaskertjéről nevezetett Nyulak Szigetének« ez a folyamtól körülölelt földdarab, ahogy az ódon krónika mondja. S mivel a királyok környezetében mindig ott hajbókoltak az urak is, nevezetett »Urak Szigetének« is e föld.

A tavaszi napfény, mint sárga méz csordul, bearanyoz és megédesít mindent, a sarjadó gyenge fűvet s a fák, bokrok ágain a rügyet, a sétányok sárga kavicsait és vörös salakját, a japánt-kert fehér mészköveit. Fiatalok és öregek sütkéreznek a fényözönben a zenélő-kút körül. Ez a kút hú mása Bodor Péter székely ezermester 1820-22-ben Marosvásárhelyen épített és 1911-ben lebontott kútjának. A fasiszták elpusztították 1944-ben a margitszigeti zenélőkutat. 1952-ben épült újjá. Sajnos azonban most is néma. Pedig, ahogy egy Bartók-kedvelő mesélte a kútnál, milyen szép lenne, ha most a Bartók-évben felcsendülnének rajta a nagy magyar zeneszerző dallamai!

Mintha az égen fénylő nap apró földi másai lennének, gyerekarok ragyognak mindenfelé. A játszótér és környéke valóságos gyermekparadicsom. Röppen a labda, leng a hinta, csengő üveghangon száll az égre a kacagás. Dél tájban, amikor a mamák és a nagyapák összeterelik a kis ember-csibéket, s felszállnak velük a 26-os autóbuszra — olyan az autóbusz, mint a mozgó óvoda.

Megfakult, köznapivá vált kifejezéssel

A japán-kertben

Fiatalító napfény a Nagyszálló teraszán

A Sziget északi csücskén gyakorolnak az olimpiai keret koronglövői

Szigeten

élve: festői ez a táj. Nem csoda, hát, ha festőket is csábít ide, hogy megörökítsék az első tavaszi napokat. Az Ybl Miklós tervezte — sajnos még ma is romos — gyógyfürdő falai tövében festetget Boromissza Zsolt. Könyv-illusztrációi, grafikai munkái mellől elcsalta őt is a szigeti tavasz. Vállra ragadta az állványt, hóna alá a palettát és a vásznat, kézbe a festékes ládikát s átballagott Óbudáról ide. Beszélgetés közben így ábrándozik:

— Milyen jó lenne Óbudán egy kis művésztelep! Természet és társadalom mindent egybehordott itt, ami ecsetre kívánczik. Ott vannak a hegyek, itt a Duna és a Sziget. Római kori romok, ódon házacsák, sikátorok, most épült vagy épülőfélben levő lakóházpaloták egymás mellett. S olyan üzemek, mint a textil- vagy a hajógyár!

Mesél, tervezget s közben kialakul a vászonon a zenélő kút, távolabb a híd, mely a nemzeti ünnepre díszbe öltöztött.

— Sok szép tavaszi napot! — búcsúznak tőle, s mivel már kabátnyitogató, toroktikasztó ereje van az időnek, beugrunk egy pohár sörre a Nagyszálló kerthelyiségébe. Először az export »zsiráf-sört« kínálják, de kiderül, hogy van csapolt sör is. Emellett maradunk.

Szerelmesek a tölgyek alatt

Tavasz van, tavasz! Visszavonhatatlanul! Az ifjúság harsogása hirdeti ezt leghangosabban. Az ifjúság, mely akkor is harsog, ha látszólag néma. Harsognak az ágakon feszülő rügyek s szinte harsogva sarjad a fű is. Megifjodik a természet és a fiatalodó környezetben sok, nagyon sok fiatal ember. Csecsemők, süvölvények, kamaszok, szerelmesek — s még az öregek is fiatalnak tűnnek.

Akik meghódították a szigetet

Süss ide jó napocska!

A »Tölgyek alatt«, ahol Arany János szeretett üldögelni, fiatal párok foglalják el a padokat. A költő mellszobra, Tompa Mihályéval szomszédságban, bölcs derűvel mosolyog rájuk. A szobrok előtt nem pironkodnak, de ha egy járókelő közeledik, szétrebbennek, széjjelebb húzódnak, s úgy tekingetnek a nagyvilágba, mintha nem is ismernék egymást. Nincs szebb a szerelmesek zavaránál — de azért ne zavarjuk őket... Legalábbis ne szántszándékkal. Akaratlanul úgy is megtörténik.

A romok között egy fiú és egy lány csókolózik. Diákok. A földön szétnyílván hever a könyv, leejtették. Pitagoras tételét most két kis hangya böngészgeti...

Az vesse rájuk az első követ, aki tizen-nyolc éves fejjel járt a tavaszi szigeten, s nem volt szerelmes. Csak a papa, mama meg ne tudja, s nehogy felelni kelljen holnap...

Áttörök a bokrok közt, ki a partra. A fűvön — nincs a közelben a parkőr — négy, öt fiú birkózik. Mikor elpihen a küzdelem, s a figyelem arra összpontosul, hogy a kicsúszott ingek visszakerüljenek helyükre, a nadrágba — szóba elegyedünk. Ők is odaát laknak a túlsó parton, csak ide járnak játszani. »Csuda klassz itt a Szigeten!« Nevüket kérdelem — nem is tudom miért —, de az egyik rákiált társára, amelyik már szóra nyitja a száját: — Vigyázz, mert megmondja az iskolában! Nem sejtetik: megértő cinkosuk vagyok.

Kifelé indulok, a Margit-híd felé. A parton csónakházak. Üzemek, hivatalok, sportkörök klubjai. Hogy beépült a Sziget! Talán túlontúl is. Az Építők SK csónakháza körül nagy a zibongás. Ezek az első tavaszi vízreszállások. A lapátok megmerülnek a vízben s a csónakok fűgén siklanak a víz hátán.

A Sziget túlsó oldaláról gyerekzsivajt hoz erre a szél. Az Úttörőstadionban a magyar labdarúgás utánpótlása növekedik, s a zaj arról tanúskodik, hogy nem lesz hiány szurkoló-utánpótlásban sem.

A híd lábánál a csoportokban, s a szigeti virágágyakban mindenütt, kibontották a rózsák tövét. A szigeti kertészek ültetik már ki a virágokat, hogy még színompásabb legyen a tavasz. A virágágy szélén tábla:

»A BTSB április 4-én rollerversenyt rendez. Nevezni lehet 3 éves kortól...«

Az a régi-régi tavaszi nap jut eszembe, amikor csak messziről néztük a Margitszigetet, az Urak Szigetét. S olyan ingerpező kedvem van, hogy bizisten magam is beállnék rollerezni.

Juhász Róbert

»Több fényt, több fényt a vászonra...«

Hej, szerelem, szerelem!
(Gönczöl Tibor felvétele)